

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Териториалната програма“

(2007/C 168/03)

На 7 ноември 2007 г. германското Федерално министерство на транспорта, благоустройството и градоустройството се обърна към Европейския икономически и социален комитет от името на бъдещото германско председателство с искане за изготвяне на становище относно „Териториалната програма“.

Специализирана секция „Икономически и паричен съюз, икономическо и социално сближаване“, на която бе възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие становището си на 20 март 2007 г. (докладчик: г-н Pariza).

На 435-та си пленарна сесия на 25 и 26 април (заседание от 25 април 2007 г.), Европейският икономически и социален комитет прие единодушно настоящото становище.

1. Заключение и препоръки

1.1 ЕИСК благодари на германското председателство и го поздравява за извършената подготвителна работа и за положеното усилие за постигане на прозрачност и провеждане на консултации във връзка с Териториалната програма.

1.2 ЕИСК смята, че е настъпил моментът за преминаване от настоящата фаза на неформално координиране в Съвета към нов етап на по-голямо политическо сътрудничество. Въз основа на извършената работа и на новия принос, предвиден от Европейската мрежа за наблюдение на устройството на територията (ESPON) следва да се предприемат нови стъпки за интеграция, като на Комисията се даде ясен мандат, за да може тя да упражни правото си на инициатива.

1.3 ЕИСК смята, че дебатите в Съвета относно Териториалната програма следва да доведат до по-конкретни политически решения. Затова е необходимо Европейската комисия да вземе по-голямо участие, тъй като именно тя може да гарантира последователност и съвместимост на различните подходи към териториалното сближаване в ЕС.

1.4 За постигането на целта на териториалното сближаване на равнище ЕС е необходимо Комисията да създаде специализирана и добре подготвена служба, която да анализира, да направи оценка и да изготви политически предложения в подкрепа на добавената стойност на европейския подход към териториалното сближаване.

1.5 ЕИСК предлага да се осигури непрекъснатост на работата след приключване на германското председателство. Комисията би следвало да анализира, да обобщи и да приложи на практика Териториалната програма посредством програма за действие, съобразена с правомощията на държавите-членки и регионите по отношение на политиките за териториално устройство.

1.6 Четвъртият доклад за сближаването, в процес на изготвяне от Европейската комисия, следва да анализира териториалното въздействие на фондовете на Общността и да установи връзки между политиката на сближаване и целите на Териториалната програма. ЕИСК смята, че следва да се засилят програмите за трансгранично сътрудничество.

1.7 При управлението на Териториалната програма следва да се постигне равновесие между различните нива на администрация, които действат на място: на местно, регионално, национално и на ниво ЕС, както и организираното гражданско общество, чието мнение следва да бъде потърсено предварително.

1.8 ЕИСК предлага на Съвета на министрите да предприеме открит метод на координиране по отношение на Териториалната програма, който да съдържа като първа стъпка конкретни насоки за включването на тези въпроси в общностния метод след приемането на Конституционния договор.

1.9 ЕИСК би желал ЕС да приеме в най-близко бъдеще Договора за създаване на Конституция за Европа, в който се съдържа целта за териториалното сближаване и предлага въз основа на постигнатия консенсус по отношение на Териториалната програма, в заключенията на неформалния Съвет на министрите в Лайпциг да се отправят препоръки за постепенното започване на изпълнението на програмата, вместо да се изтъква необвързващият ѝ характер.

1.10 В тази връзка, ЕИСК би желал Европейската комисия да предложи на Съвета на министрите да придвижат напред въпроса с изпълнението на Териториалната програма на основата на действащата нормативна уредба.

2. Сезиране от германското председателство

2.1 На 7 ноември 2007 г. германското Федерално министерство на транспорта, благоустройството и градоустройството се обърна към Европейския икономически и социален комитет от името на бъдещото германско председателство с искане за изготвяне на **проучвателно становище относно Териториалната програма**.

2.2 На неформалната среща по въпросите на териториалното сближаване и градското развитие, която ще се проведе на 24 и 25 май 2007 г. в Лайпциг, европейските министри ще приемат политически документ — **Териториална програма на ЕС** ⁽¹⁾, въз основа на доклада, озаглавен „**Състояние на територията и перспективи за Европейския съюз**“ ⁽²⁾. В този документ се прави анализ на основните предизвикателства, които стоят пред ЕС в областта на териториалното устройство и посредством примери се показва как би могли да се използват по-добре потенциалът на териториалното многообразие в Европа за създаване на благоприятни условия за устойчив икономически растеж. Териториалната програма на ЕС се състои от серия **препоръки**, с цел по-доброто използване на териториалното многообразие на ЕС, както и **предложения** относно програма за действие в областта на политиката на териториалното устройство.

⁽¹⁾ <http://www.bmvbs.de/territorial-agenda>

⁽²⁾ http://www.bmvbs.de/Anlage/original_978555/The-Territorial-State-and-Perspectives-of-the-European-Union-Document.pdf

2.3 От 1995 г. досега ЕИСК се е произнасял в подкрепа на засиленото сътрудничество в областта на политиката на териториалното устройство на Европа:

- „Европа 2000 + — Сътрудничество относно устройството на европейската територия“ — ОВ С 133, 31.5.1995 г., стр. 4;
- „Териториално устройство и междурегионално сътрудничество в Средиземноморския регион“ — ОВ С 133, 31.5.1995 г., стр. 32 и Приложение (CES 629/94 окончателен);
- „Европа 2000 + — Сътрудничество относно устройството на европейската територия“ — ОВ С 301, 31.11.1995 г., стр. 10.

В други, по-скорошни становища също се подкрепя идеята за придаване на повече значение и по-голяма роля на териториалното измерение на европейската интеграция:

- „Европейските метрополни области: социално-икономическо въздействие върху бъдещето на Европа“ — ОВ С 302, 7.12.2004 г., стр. 101;
- „Тематична стратегия за градско развитие“ — ОВ С 318, 23.12.2006 г., стр. 86;
- „Въздействието и последствията на структурните политики върху сближаването в Европейския съюз“ — CESE 84/2007;
- „Жилища и регионална политика“ — CESE 42/2007.

3. Териториалната програма: от размисъл към действия

3.1 Първата неформална среща на министрите на териториалното устройство и на териториалните политики се проведе в Nantes през 1989 г.

3.2 Този род срещи се организират по инициатива на последователните шестмесечни председателства на ЕС. На срещата в Liège през 1993 г. беше взето решение за изготвянето на **Европейски план за развитие на територията (ЕПРТ)** ⁽³⁾, приет през 1999 г. в Potsdam и представляващ **обща референтна рамка** за неформалните срещи на министрите, отговарящи за териториалното устройство и териториалните политики.

3.3 На неформалната среща на министрите на териториалното сближаване, състояла се през м. ноември 2004 г. в Rotterdam, министрите се споразумяха да включат в политическата си програма за периода до 2007 г. изготвянето на обобщен документ на тема **„Състояние на територията и перспективи за Европейския съюз“**, който представлява отпавния документ за Териториалната програма.

3.4 **Териториалната програма представлява стратегическа рамка**, която определя приоритетите за териториално развитие на Европейския съюз. Тя допринася за икономическия растеж и за устойчивото развитие, като засилва **териториалното сближаване**, което може да се определи като способността на политиката на сближаване да се адаптира към специфичните нужди и особености на географските предизвикателства и възможности за постигане на балансирано и устойчиво териториално развитие.

3.5 **Целта за териториално сближаване** беше включена в проекта за Договор за създаване на Конституция за Европа от

м. юни 2003 г. като трето измерение на икономическото и социално сближаване в член III-116. Териториалното измерение на политиките на Общността е предмет на анализ и в Третия доклад за сближаването, представен от Комисията през 2005 г. Стратегическите насоки на Общността относно сближаването, приети през 2006 г., също включват това ново измерение на сближаването.

3.6 На неформалната среща на министрите, проведена в Люксембург през м. май 2005 г., министрите одобриха следните **теми и приоритети на Териториалната програма**:

- насърчаване на градското развитие, при следване на полицентричен модел;
- засилване на партньорството между градските и селските райони;
- насърчаване на създаването на конкурентноспособни и иновационни транснационални „кълъстери“;
- укрепване на трансевропейските технологични мрежи;
- насърчаване на трансевропейското управление на риска;
- укрепване на екологичните структури и културните ресурси;

3.7 **Ключовите дейности** включват:

- действия за насърчаване на по-последователни териториални политики на ЕС;
- действия, които да осигуряват инструменти на ЕС за териториалното сближаване;
- действия, които да засилват териториалното сближаване в държавите-членки;
- съвместни дейности на министрите.

4. Европейски план за развитие на територията (ЕПРТ)

4.1 ЕПРТ представлява **обща референтна рамка** за различните участници в развитието и устройството на територията (ЕС, държави-членки, региони и други регионални и местни органи), която подкрепя териториалното измерение на полицентрична Европа и така необходимия „териториален аспект“ на секторните политики на ЕС. Става въпрос за между-правителствена инициатива, която беше приета на срещата на министрите в Potsdam през 1999 г. и която няма задължителен характер. На практика ЕПРТ се прилага единствено във връзка със стартирането на Европейската мрежа за наблюдение на устройството на територията (ESPON ⁽⁴⁾) и, косвено, чрез трите програми INTERREG.

4.2 ЕПРТ има следните **цели**:

- определяне на равнище ЕС на общите принципи на териториално действие с цел да се гарантира балансирано и устойчиво развитие на европейската територия;
- принос към икономическото и социално сближаване, което се оформя и конкретизира на териториално ниво;
- опазване на природните ресурси на Европа и на културното наследство;
- постигане на по-балансирана конкурентноспособност на европейската територия.

⁽³⁾ <http://europa.eu/scadplus/leg/es/lvb/g24401.htm>

⁽⁴⁾ <http://www.espon.eu>

4.3 Четири **основни области** си взаимодействат помежду си и упражняват значителен натиск върху териториалното развитие, а именно:

- развитие на градските райони — повече от три четвърти от населението на Европа живее в градовете;
- развитие на селските и планинските райони, които представляват близо три четвърти от територията на Европа;
- транспорт и разпределение на инфраструктурите в рамките на територията;
- съхраняване на природното и културно наследство.

4.4 Въз основа на посочените по-горе елементи ЕПРТ определи следните **насоки**:

- полицентрично териториално развитие;
- засилено партньорство между градските и селските райони;
- равен достъп до транспортните и телекомуникационните инфраструктури и до тези, свързани с разпространяването на знания;
- внимателно управление на природното и културно наследство.

4.5 Сред **конкретните предвидени действия** са:

- вземане под внимание на политическите насоки на ЕПРТ при използването на структурните фондове и на политиката за териториално устройство във всяка държава-членка;
- експериментално прилагане на трансграничното, транснационалното и междурегионалното сътрудничество в рамките на INTERREG;
- отчитане на териториалното въздействие на други секторни политики, като например политиката в областта на транспорта;
- засилване на европейското сътрудничество в областта на градоустройствената политика;
- стартиране на ESPON — Европейска мрежа за наблюдение на устройството на територията.

4.6 ESPON — *Европейска мрежа за наблюдение на устройството на територията*

4.6.1 Европейската мрежа за наблюдение на устройството на територията (ESPON) е изследователска програма в областта на териториалното развитие, финансирана от INTERREG и от държавите-членки. Чрез нея се цели предоставяне на онези, които отговарят за изработването на националните и регионални политики на Европа, на систематизирани и актуализирани данни за тенденциите в териториалното развитие и за въздействието на политиките върху регионите и териториите в Европа — данни, които могат пряко да спомогнат за изготвянето и осъществяването на тези политики.

4.6.2 Всички приложни изследвания в рамките на програмата ESPON обхващат територията на 29 европейски държави, между които 27-те държави-членки на ЕС и Норвегия и Швейцария.

4.6.3 Предвидено е значително увеличение на бюджета: от EUR 7 милиона за периода 2000-2006 г. на EUR 34 милиона в новата програма ESPON за периода 2007-2013 г., които заедно с националните вноски биха могли да достигнат до EUR 45 милиона.

5. Бележки

5.1 Правна основа и метод на Общността

5.1.1 По отношение на всички свързани с територията въпроси добавената стойност, която може да донесе общ европейски подход, е от изключително значение. Опитът, натрупан през последните десетилетия и необходимостта да се вземе предвид териториалното измерение на европейската интеграция, изискват постепенно включване в общностния метод на политиките, касаещи общ подход към европейската територия.

5.1.2 В Европейския съюз се прилагат редица общностни политики, свързани с територията, които оказват въздействие върху нея: това са политиката в областта на конкуренцията, трансевропейските транспортни мрежи, телекомуникациите и енергетиката, политиката в областта на околната среда, селскостопанската политика, политиката за научни изследвания и технологично развитие, регионалната политика, инвестиционната политика на ЕИБ и др. Въпреки това в ЕС не съществува общ подход, който да интегрира, оценява и координира последиците от тези политики върху европейската територия.

5.1.3 Общ подход към европейската територия изисква общи цели и насоки. Очевидна е добавената стойност, която носят такива общи европейски насоки, когато става въпрос за цели като опазването на околната среда, полицентричното и устойчиво развитие на градските райони, трансевропейските мрежи и европейски планове за предотвратяването на природни бедствия, технологични аварии и бедствия, свързани с климатичните промени.

5.1.4 Така нареченият „общностен метод“^(?) е метод, при който по собствена инициатива или по инициатива на други европейски институции, Комисията изготвя конкретни предложения, които да бъдат приети от Съвета на министрите и, при необходимост, съгласно процедурата по съвместно взимане на решение с Европейския парламент.

5.1.5 За някои политики Съветът предприе така наречения „открит метод на координиране“, който предполага не толкова стриктна и конкретна процедура на политическо действие като общностния метод. ЕИСК смята, че за въпросите на Териториалната програма, откритият метод на координиране може да се окаже полезен като предварителна стъпка към общностния метод. Откритият метод на координиране би могъл да се използва до приемането на Договора за създаване на Конституция за Европа, който ще позволи използването на общностния метод.

5.1.6 Но, както европейският опит в други политики показва, тази система е полезна единствено когато Комисията играе много активна роля и са определени много точни цели и насоки.

5.1.7 Независимо от решението, което бъде взето по отношение на проекта за Договор за създаване на Конституция за Европа, който включва териториалното сближаване в заглавието на Раздел 3, следните членове от сегашния действащ договор (ДЕО) би следвало да служат за правна основа при изграждането на общ подход към европейската територия, като се изхожда от принципа, че това е в правомощията на Европейския съюз:

- в член 2 се посочва, че Общността има за задача „да насърчава в рамките на Общността хармонично, балансирано и устойчиво развитие на стопанските дейности“;

(?) MEMO/02/102 — <http://europa.eu/rapid/searchAction.do>

- в член 16 се отбелязва социалното и териториално сближаване във връзка с услугите от общ икономически интерес;
- член 71 — в рамките на общата транспортна политика;
- в член 158 се посочва: „За да насърчи цялостното си хармонично развитие, Общността разработва и осъществява свои инициативи, които водят до укрепването на нейното икономическо и социално сближаване“.
- в член 175, параграф 2, буква б) се предвижда Съветът, по предложение на Комисията, да приема мерки по отношение на териториалното устройство.

5.2 Регионална политика

5.2.1 Регионалната политика на Общността е ключов инструмент за икономическото и социално сближаване, за икономическата конвергенция и, като цяло; за процеса на европейска интеграция.

5.2.2 ЕИСК винаги е подкрепял политиката, която цели и постига намаляване на различията между европейските региони.

5.2.3 Регионалната политика, която е сред най-успешните политики на Общността, трябва да продължи да действа в контекста на новите различия, появили се вследствие на процеса на разширяване.

5.2.4 Тя не е несъвместима — всъщност точно обратното — с ефективната политика на териториално сближаване, предложена в Териториалната програма, която ще се развива в рамките на новия период 2007-2013 г.

5.3 Разширяване

5.3.1 Последните две разширявания поставят нови предизвикателства по отношение на европейската територия; от 2004 г. досега ЕС се увеличи от 15 на 27 държави-членки, като населението му нарасна с 28 % (от 382 млн. на 490 млн. жители), а територията му с 34 % (от 3,2 на 4,3 млн. кв²). Поради това ново измерение и разнообразието на характеристиките на неговата територия възниква неотложна необходимост от нов цялостен поглед върху тази териториална и географска действителност и върху възможното ѝ развитие.

5.3.2 Последните две разширявания представляват сериозно териториално предизвикателство, което изисква задълбочен анализ от страна на Европейската комисия.

5.3.3 Броят на вътрешните и външни гранични региони се увеличи значително. Граничните региони представляват предизвикателство, но също и конкретна възможност процесът на интеграция да намери израз в реални промени.

5.4 Европейска територия

5.4.1 Към предизвикателствата и рисковете, свързани с европейската територия, трябва да се подходи на ниво ЕС. Добавената стойност на обща визия за европейската територия е безспорна и тя би следвало да бъде призната за ключова стратегическа необходимост.

5.4.2 Редно е да се посочат някои характеристики на тази територия:

- **непрекъснатост:** не познава граници;
- **ограниченост:** не е възобновяема;
- **разнородност:** не е хомогенна;
- **стабилност:** не подлежи на внезапни изменения;
- **уязвимост:** може да бъде изложена на рискове и катастрофи;
- **необратимост:** предназначението ѝ не може да бъде лесно променено.

Ето защо територията като физическа и географска структура е от основно стратегическо значение. В оценките на въздействието, изготвяни от Комисията, следва да се включи този териториален подход, за което е необходимо сътрудничество с Европейската мрежа ESPON.

5.5 Система на управление

5.5.1 Европейският съюз следва да създаде подходяща система на управление, в която различните нива на териториално управление да бъдат адекватно балансирани, тъй като в рамките на територията действат органите на управление на местно и регионално ниво и на ниво ЕС. Трябва да се спазва принципът на субсидиарност, като същевременно се осигури последователност и се възприеме цялостен, общ и съвместен подход.

5.5.2 Също така е необходимо гражданското общество да участва на различните нива чрез структурирани процедури на социален и граждански диалог. В редица държави-членки и в много европейски региони съществуват икономически и социални съвети (или подобни органи), които следва да бъдат насърчени да участват активно, съвместно със социалните партньори и други организации на гражданското общество, в системите за консултиране и управление на териториалните въпроси.

6. Териториалната програма: състояние и перспективи на територията на Европейския съюз

6.1 Териториалната програма се основава на документа „Състояние и перспективи на територията на Европейския съюз“, който освен обобщителен документ е и документ, в който се съдържа приносът на последователните шестмесечни председателства на ЕС. В документа, в 197 параграфа, се представят всички предизвикателства, свързани с територията, и в този смисъл той представлява много ценно ръководство, на чиято основа Комисията би следвало да предложи план за действие.

6.2 Териториалната програма би трябвало да включва териториалните стратегии на държавите-членки и да вземе предвид териториалното измерение на останалите политики на Общността, като търси допълняемост и синергийно взаимодействие за постигането на синтез в европейски план посредством насоки за териториална стратегия за ЕС, които са предложени в точка 8.

6.3 Развитието на Териториалната програма на ЕС трябва да се съсредоточи върху подход, основаващ се на икономическа и социална устойчивост, и устойчивост на околната среда.

7. Цели на Териториалната програма

7.1 Териториално сближаване

7.1.1 Чрез териториалното сближаване се цели въвеждането на териториален подход на ниво ЕС, който да служи като рамка за териториалните стратегии, изготвени и осъществявани от държавите-членки и от регионите и да ги направи съвместими.

7.1.2 Териториалното сближаване следва да се съсредоточи върху онези въпроси, които засягат, на първо място, устройството на територията и, на второ място, градоустройственото и регионално планиране. Както посочи СЕМАТ ⁽⁶⁾ през 1994 г., „устройството на територията е най-подходящият инструмент за постигане на устойчивото развитие на териториално равнище“.

7.1.3 В този смисъл е необходимо да се работи за концептуалното, методологично и езиково изясняване на устройството на територията. Териториалното устройство изисква интердисциплинарен подход и представлява трансверсален приоритет, оказващ въздействие в редица области и най-вече в областта на околната среда, транспорта и комуникациите, жилищната политика и населените места, и промишлените зони и др.

7.2 Икономическо и социално сближаване

7.2.1 В рамките на Лисабонската стратегия ЕИСК предлага по-балансирано икономическо развитие на европейската територия, за да могат всички граждани и всички територии да се възползват от развитието, включително регионите с трайно неблагоприятни природни и структурни условия ⁽⁷⁾.

7.2.2 Всички европейски политики трябва да работят за насърчаване на социалното сближаване. ЕИСК предлага сред целите на Териториалната програма да се включат и целите за социалното сближаване, защото територията е мястото, където хората живеят, намират възможности и се сблъскват с проблеми.

7.2.3 Полицентрично развитие на градските и метрополните райони и установяването на адекватна връзка между тях и периферните и селските райони могат да допринесат за по-голям икономически и социален баланс в Европа. Борбата с бедността и социалното изключване, интегрирането на имигрантите ⁽⁸⁾, подкрепата на жилищната политика, политиката на равни възможности и развиването на качествени обществени услуги следва да бъдат сред основните цели на териториалния подход.

7.3 Климатични изменения и природни рискове

7.3.1 Най-новите доклади за климатичните изменения подчертават единодушно сериозността на проблема. Глобалното затопляне е факт, а не въпрос на мнение. Много от последствията от изменението на климата започват да имат отражение и върху

⁽⁶⁾ Европейска конференция на министрите, отговарящи за териториалното устройство на Съвета на Европа.

⁽⁷⁾ Становище на ЕИСК „Как да се гарантира по-голяма интеграция на регионите с трайно неблагоприятни природни и структурни условия“ — ОВ С 221, 8.9.2005, стр. 141.

⁽⁸⁾ Становище на ЕИСК „Имиграцията в ЕС и политиката на интеграция: сътрудничество между регионалните и местни правителства и организациите на гражданското общество“ — ОВ С 318, 12.12.2006, стр. 128.

територията. Устройството на територията трябва да се изправи пред това ново предизвикателство, за да се опита да предотврати и да коригира някои последствия за територията, причинени от климатичните изменения.

7.3.2 Необходимо е да се състави европейски план за посрещане на природните рискове и бедствия. Не става въпрос за научнофантастични съчинения. Неотдавнашният доклад на икономиста Stern ⁽⁹⁾, изготвен по поръчка на британското правителство, показва мащаба на риска за планетата: необходимо е да се инвестира поне 1 % от световния БВП в борбата с климатичните изменения, за да не се допусне общите разходи и свързаните с тях рискове да доведат до намаляване с 5 % на световния БВП, което може да достигне дори до 20 % от БВП, ако най-вредните последствия от затоплянето продължат да нарастват в същата прогресия както понастоящем.

7.3.3 Климатичните изменения биха могли да имат негативни последствия за сближаването и за конкурентоспособността, за качеството на живота и за устойчивото развитие в по-скоро от предвиждания досега срок, както потвърждава докладът на експертната група на ООН за климатичните изменения, представен на 2 февруари 2007 г. в Париж. ЕИСК предлага да се вземат предвид последствията от климатичните изменения върху териториалното устройство.

7.3.4 Сред рисковете, които е уместно да се разгледат, следва да се включат свързаните с технологични катастрофи (радиоактивни, химически или бактериологични кризи), катастрофите, предизвикани от аварии или терористични атаки, и да се предвидят евентуални масови евакуации на населението.

7.4 Трансевропейски мрежи

7.4.1 Идеята за трансевропейските транспортни мрежи (TEN-T) се появява в края на осемдесетте години във връзка с единния пазар. Идеята за единен пазар и за свободно движение имаше смисъл единствено, ако различните национални и регионални транспортни мрежи са свързани помежду си чрез европейска система с модерна и ефективна структура.

7.4.2 От 1992 г. Дял XV от договора (членове 154, 155 и 156) е посветен на трансевропейските мрежи. Петнадесет години по-късно равнотетката е разочароваща и дори обезпокоителна. Затруднения във финансирането и липса на политическа воля отчасти обясняват тази незадоволителна равнотетка. ЕИСК изразява съжаление за това, че правителствата забравиха и допуснаха политическа небрежност по отношение на Инициативата за растеж от 2003 г. ⁽¹⁰⁾, включваща изграждането на големи трансевропейски мрежи. ЕИСК поставя въпроса: доколко липсата на глобална визия за европейската територия и за нейните инфраструктури стои в основата на незадоволителната равнотетка относно европейските транспортни, телекомуникационни и енергийни мрежи?

7.4.3 ЕИСК би желал да посочи, че адекватната възможност за достъп и връзка с транспортните мрежи на всички хора и всички територии трябва да бъде една от основните цели. Това изисква балансирана паневропейска мрежа и добри връзки с малките градове, селските и островните райони.

⁽⁹⁾ Доклад STERN — Sir Nicolas Stern — 30.12.2006 г. — „Stern Review executive summary“ — New Economics Foundation.

⁽¹⁰⁾ Заключение на Европейския съвет в Брюксел от 12 декември 2003 г., точки 2, 3, 4 и 5.

7.4.4 Понастоящем Европа не разполага с адекватна енергийна мрежа (електроенергия, нефт, газ). Липсата на подобна мрежа може да блокира икономическата дейност. В допълнение това обуславя голяма неравнопоставеност между регионите и териториите, които понастоящем нямат достъп до тези мрежи.

7.4.5 Изключително важно е в европейската енергийна политика да се следва териториален подход, както от гледна точка на защитата на природните ресурси, така и относно социалното и териториално сближаване.

7.4.6 Също така, за прилагането на Лисабонската стратегия е необходимо всички територии и всички граждани да имат достъп до информационното общество и неговите мрежи, до движението на знанието и до информацията. Този подход трябва да има приоритет в териториалната програма на ЕС.

7.5 Защита на околната среда

7.5.1 Постигането на целта за опазване на околната среда, съхранението на природната среда и биологичното разнообразие в Европа е възможно единствено ако се възприеме общ политически подход по отношение на територията. От тази гледна точка добавената стойност на европейско ниво е изключително важна.

7.5.2 Териториалната програма следва да постави основите за нова, по-ефективна европейска политика за опазване на околната среда и за съхраняване на биологичното разнообразие ⁽¹⁾.

7.6 Културно наследство

7.6.1 Европа разполага с огромно културно наследство, което ЕС трябва да съхрани. Европейските региони предлагат голямо културно разнообразие, което е в основата на историята и на идентичността на европейците.

7.6.2 Териториалната програма следва да насърчава съхраняването на това богато и разнообразно културно наследство, което

в допълнение трябва да се развива като фактор за икономическо развитие и социално сближаване.

8. Насоки за териториална стратегия на ЕС

8.1 Насоките за териториална стратегия на ЕС следва да се стремят към максимална икономическа ефективност, социално сближаване и устойчивост на околната среда при спазване на принципите на субсидиарност и пропорционалност.

8.2 Без да се засягат правомощията на държавите-членки и регионите относно политиките за териториално устройство, насоките за устойчива териториална стратегия за територията на Общността съставляват референтна рамка за европейската територия и трябва да придадат съдържание и смисъл на териториалното сближаване.

8.3 Насоките за териториална стратегия, целящи икономическото, социалното и териториално сближаване, би следвало да разгледат приоритетно следните въпроси:

- европейски подход относно транспортна и комуникационна инфраструктура за да се създаде възможност за осъществяването на Трансевропейските транспортни мрежи (TEN-T);
- европейски подход относно енергийната политика и по-специално относно Трансевропейските енергийни мрежи (TEN-E);
- европейски подход относно защитата и опазването на физическата и естествената околна среда с отделяне на особено внимание на биологичното разнообразие и културното наследство;
- европейски подход относно борбата с негативните последици от изменението на климата и за обща политика за борба с потенциалните рискове и катастрофи на европейската територия;
- полицентричен и устойчив подход относно регионалното и градоустройствено планиране.

Брюксел, 25 април 2007 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹⁾ Становище на ЕИСК относно „Съобщение на Комисията: Спиране на намаляването на биоразнообразието до 2010 г. и отвъд нея — запазване на услугите, предлагани от екосистемите за благото на човека“ COM(2006) 216 final, ОВ С ...